

[Tommy Dinesen]

bejde, og mange har ganske givet ikke haft mulighed for at søge erstatning; de er døde af kræft, inden man rigtig accepterede sygdommen i forbindelse med arbejde med opløsningsmidler.

Også skader på fostre samt nedsat forplantningsevne er i dag videnskabeligt beviste følger af arbejdet med opløsningsmidler, men alligevel kan det være meget svært for kvinder at få en skåneplads under graviditeten. Kvinder, der har sagt nej til at arbejde med produkter, som man ved er farlige under graviditet, er oven i købet blevet fyret.

I dagbladet Information den 25. juni 1986 var der en artikel om EF og fosterskadende stoffer. Heri siger toksikolog Doris Søndergaard fra Miljøstyrelsen, at man udmærket kan mærke stoffer med advarsler om langtidseffekter, hvis Folketinget vil, og det uanset EF. Spørgsmålet er så: vil Folketinget?

Det har også tit undret mig, at ejere af maling- og lakfabrikker, limfabrikker og lignende virksomheder aldrig er blevet anklaget for noget som helst, især når det kan konstateres, at de er bagmænd i at producere hjerneskader, som samfundet må betale regningen for – for slet ikke at tale om de familiemæssige problemer, der opstår, når arbejdere bliver erklæret syge på grund af opløsningsmidler.

I Miljøstyrelsens miljøprojekt nr. 70 om organiske opløsningsmidler af Torben Bruun Hansen og Per Gregersen peges der på følgende som forebyggelse mod hjerneskader i forbindelse med arbejde med opløsningsmidler:

»Alle skader kan undgås, hvis kontakten med opløsningsmidler hindres, respektive nedsættes tilstrækkeligt. Derimod er man ikke lægeligt i stand til at reparere organskader, hvis de først er opstået. I praksis kan det ske på følgende måde: ved at ophøre med at bruge opløsningsmidler eller nedsætte forbruget, ved at undgå opløsningsmidler overalt, hvor det er muligt. Indgangsspørgsmålet er: er det nødvendigt at anvende opløsningsmidler ved dette arbejde? Dette kan fremprovokere overgangen til andre arbejdsmetoder, hvor der bruges andre og mindre farlige stoffer, eksempelvis vand. Eksempler på dette er anvendelse af malervervarer, lime, trykfarver, rengøringsmidler på vandbasis. Hvis der kan argumenteres for, at det er nødvendigt af tekniske grunde at anvende opløsningsmid-

ler, må forudsætningen være følgende: at der sørges for tilstrækkelig information af arbejderne om sundhedsfarerne, der skal gives tilstrækkelig instruktion med henblik på en sikker anvendelse, der skal anvendes udførlig mærkning med symboler, sikkerheds- og risikosætning, f.eks. R 48, alvorlig sundhedsfare ved længere tids påvirkning. De øjeblikkelige mærkningsregler overholdes overhovedet ikke i Danmark. Kontakt skal undgås ved indelukning af arbejdsprocessen, hvor det er muligt, effektiv lokaleudsugning, personlig beskyttelse. Desuden bør arbejdspladserne kontrolleres effektivt af Arbejdstilsynet, som skal komme på hyppige besøg samt skal give flere påbud og komme med flere retslige tiltaler, ellers forstås alvoren ikke.«

Vi mener ikke, at Socialdemokratiets forslag til dagsorden er stramt nok, fordi det ikke indeholder nogen opfølgning af tingene. Det omhandler ting, som man udmærket ved sker i forvejen, f.eks. sådan noget som, at man skal finde ud af, hvad der er kræftfremkaldende; det findes der utallige rapporter om indtil dato.

Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget opfordrer regeringen til at sikre:

- at alle sundhedsskadelige stoffer mærkes tydeligt med symboler, deklARATIONER, arbejdsanvisning og oplysning om, hvilken sundhedsrisiko man udsættes for ved anvendelse af det pågældende stof,
- at der gennemføres begrænsninger i anvendelse af sundhedsskadelige stoffer,
- at arbejdspladserne kontrolleres effektivt af Arbejdstilsynet gennem hyppige besøg, flere påbud og flere retslige tiltaler, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 24).

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette forslag går ind i de videre drøftelser, men kommer først til afstemning ved mødets begyndelse i morgen.

Estrup (RV):